

BAROMETER

GEBASEERD OP DE **ECONOMISCHE BAROMETER**, KWARTAALONDERZOEK ONDER LEDEN VAN
KONINKLIJKE METAALUNIE NAAR DE ECONOMISCHE STAND VAN HET MKB-METAAL

2023 GEEFT DUBBEL BEELD:

AFNEMENDE ORDERPOSITIES, VERWACHTINGEN POSITIEVER

De Koninklijke Metaalunie Economische Barometer over het eerste kwartaal van 2023 laat een dubbel beeld zien. Van afnemende orderposities in het eerste kwartaal naar positievere verwachtingen voor het tweede kwartaal.

Het sterke herstel van de binnenlandse orderpositie in het vierde kwartaal 2022 is in het eerste kwartaal van 2023 verdwenen. Daarnaast is de buitenlandse orderpositie ook dit kwartaal weer wat afgenomen. Ook de ontwikkeling van het bedrijfsresultaat is in het eerste kwartaal van 2023 per saldo negatief. Vooruitkijkend

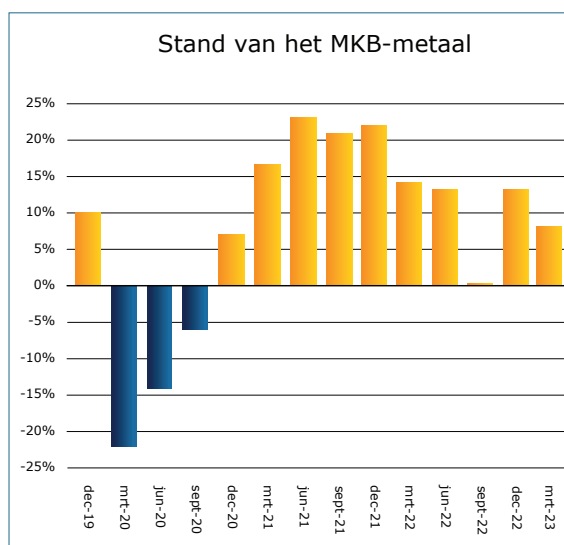
naar het tweede kwartaal van 2023 verwachten de respondenten van de enquête voor zowel de binnenlandse als buitenlandse orderpositie als het bedrijfsresultaat herstel.

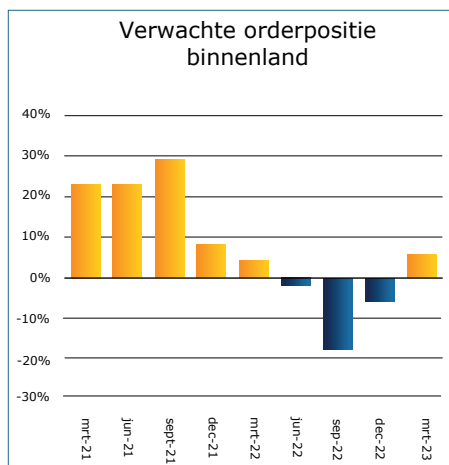
Terwijl nog steeds veel bedrijven vacatures hebben openstaan, is het aantal bedrijven dat

meer mensen in dienst heeft dan het kwartaal ervoor voor het eerst in tweeënehalf jaar iets afgenomen. Verder valt op dat de aan de bouw toeleverende bedrijven overwegend negatiever zijn dan de andere sectoren.

Orderpositie binnenland

In het vierde kwartaal nam de binnenlandse orderpositie sterk toe ten opzichte van voorgaande kwartalen. Deze groei heeft zich in het eerste kwartaal van 2023 niet voortgezet. Er is zelfs sprake van een lichte krimp. Bij 22% van de bedrijven is de binnenlandse orderpositie toegenomen (was 35%) terwijl deze bij 25% is afgenomen (was 16%). Het eerste kwartaal kent daarmee een krimp van per saldo 3% van de bedrijven tegenover een groei van per saldo

20% van de bedrijven in het vierde kwartaal van 2022.

Waren de aan de bouw toeleverende bedrijven in het vorige kwartaal het meest positief, nu zijn ze het minst positief. De helft van deze sector geeft aan dat de orderpositie in het eerste kwartaal is afgenomen ten opzichte van het vorige kwartaal.

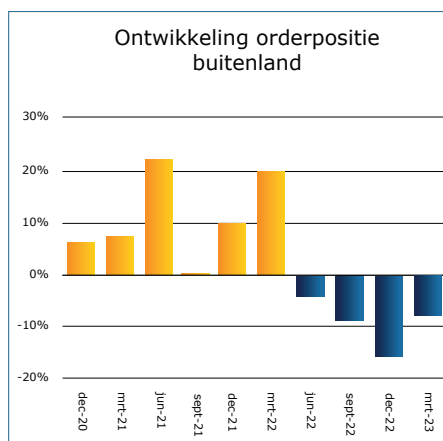
Ook de waardering van de binnenlandse orderpositie is minder positief dan in het vierde kwartaal van 2022. 40% van de ondernemers waardeert de binnenlandse orderpositie als positief (was 47%) terwijl 15% deze als negatief waardeert (was 10%). Vooral onder de machinebouwers zijn relatief weinig bedrijven die hun binnenlandse orderpositie als gunstig waarderen.

De verwachtingen voor het tweede kwartaal van 2023 zijn positiever dan drie maanden geleden. Bijna een kwart van de respondenten geeft aan een betere orderpositie voor het eerste kwartaal te verwachten, terwijl 18% van

hen een verslechtering van de binnenlandse orderpositie verwacht. De aan de bouw toeleverende bedrijven zijn het minst positief in hun verwachtingen voor het komende kwartaal terwijl de metaalwarenbedrijven juist veel positiever zijn dan gemiddeld in de sector. De gemiddelde orderportefeuille in weken in het MKB-metaal is in het eerste kwartaal van 2023 wel wat toegenomen ten opzichte van eind 2022 van gemiddeld 11,2 naar 12,1 weken.

Orderpositie buitenland

Van de respondenten geeft 41% aan te exporteren. Van die exporterende bedrijven geeft 8% aan tot 10% van hun omzet te exporteren en 33% exporteert meer dan 10% van de omzet. Van de laatste categorie exporteurs is het exportaandeel van de omzet gemiddeld 38%. De ontwikkeling van de orderpositie buitenland is al een jaar lang negatief. Dit wil zeggen dat er meer ondernemers zijn die een afname van de orderpositie buitenland ervaren dan er ondernemers zijn die een groei ervaren. In het eerste kwartaal van 2023 geeft een kwart van de exporterende bedrijven aan dat de exportportefeuille is afgenomen terwijl bij slechts 16% deze is toegenomen. Deze afname van de orderpositie buitenland leidt tot een weinig positieve waardering van de orderpositie buitenland. Het aandeel bedrijven dat de

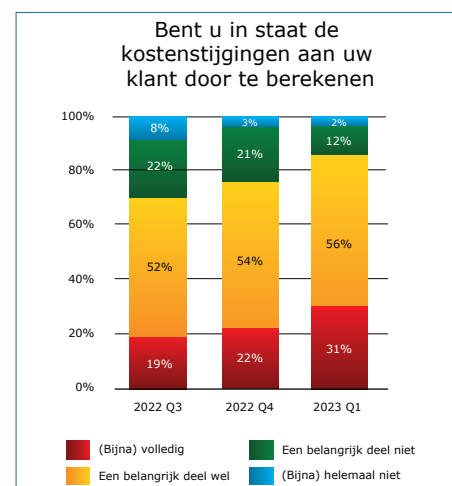

orderpositie buitenland positief waardeert, is aan het einde van het eerste kwartaal wel wat groter dan het deel dat dit negatief waardeert. Per saldo 9% terwijl dit ultimo 2022 per saldo 0% was.

De verwachtingen van de orderpositie buitenland voor het eerste kwartaal van 2023 zijn net als drie maande geleden voorzichtig positief. 31% van de exporterende bedrijven verwacht een groei van de orderpositie buitenland terwijl 24% een verdere krimp van de orderpositie verwacht.

Prijzen

De Nederlandse industrie heeft het afgelopen jaar te maken gehad met enerzijds sterk fluctuerende materiaalprijzen en anderzijds met sterk toenemende kosten. Aan het einde van het derde kwartaal van 2022 gaf 30% van de bedrijven aan dat de doorgevoerde prijsverhogingen onvoldoende zijn om de hogere (inkoop)kosten te compenseren. In het vierde kwartaal van 2022 was dit nog 24% en in eerste kwartaal van 2023 is dit aandeel gehalveerd ten opzichte van het derde kwartaal van 2022 tot 14% van de respondenten. Wat hierbij opvalt

is dat de machinebouwers ook dit kwartaal het minst in staat zijn voldoende prijsverhogingen door te voeren zodat zij gecompenseerd worden voor de hogere (inkoop)kosten.

In dit eerste kwartaal van 2023 heeft de helft van de respondenten een verkoopprijsverhoging doorgevoerd. Bij 7% van de bedrijven is de verkoopprijs juist verlaagd. De toeleveranciers aan de bouw en de oppervlaktebehandelaars kennen de meeste bedrijven waarbij in het eerste kwartaal de verkoopprijzen zijn verlaagd.

Personeel

Bij de respondenten van deze Economische Barometer werken gemiddeld bijna 18 medewerkers, waarvan 16 medewerkers in vaste dienst en twee medewerkers met een flexibel contract. Voor het eerst in tweeënhalfjaar geven iets meer ondernemers aan het afgelopen kwartaal minder vast-personeel in dienst te hebben dan het kwartaal ervoor dan er ondernemers zijn die aangeven juist meer vast-personeel te hebben.

Bij 14% van de bedrijven werken meer mensen in vaste dienst dan een kwartaal eerder terwijl dit bij 16% van de bedrijven juist minder is. Van de machinebouwers geeft bijna 30% van de respondenten aan meer personeel in dienst te hebben. Het tegenovergestelde is het geval bij de las- en constructiebedrijven, daar geeft een op de drie bedrijven juist aan minder vast-personeel in dienst te hebben!

Ondanks deze afname blijft de vraag naar personeel groot. Al een jaar lang geeft tenminste

de helft van de geënquêteerden aan tenminste een vacature te hebben.

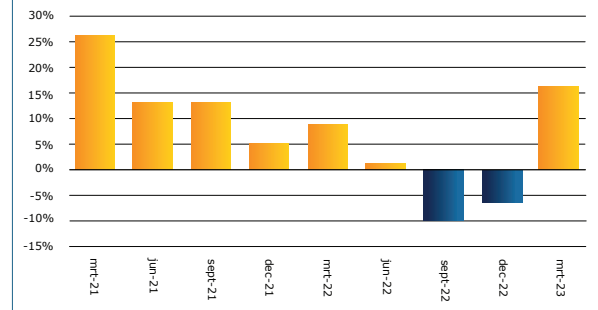
Afgezet tegen alle medewerkers hebben de respondenten gemiddeld voor 7% van het totale personeelsbestand aan vacatures openstaan. Net als in het vorige kwartaal hebben de aan de bouw toeleverende bedrijven en de machinebouwers de meeste vacatures uitstaan. Gelijk aan voorgaande kwartalen verwachten de meeste sectoren niet dat ze alle openstaande vacatures in het komende halfjaar kunnen invullen. Het MKB-metaal verwacht nog geen driekwart van de openstaande vacatures de komende periode in te kunnen vullen. Onder de oppervlaktebehandelaars ligt dit percentage zelfs op slechts 40%.

Winstgevendheid

De winstgevendheid van het MKB-metaal is in het eerste kwartaal van 2023 iets afgenomen ten opzichte van de drie voorliggende kwartalen. Bij 18% van de bedrijven is het bedrijfsresultaat in het eerste kwartaal van 2023 toegenomen terwijl dit bij 30% is afgenomen. De waardering van het bedrijfsresultaat ligt fors lager dan een kwartaal eerder. Nu geeft per saldo 19% van de ondernemers aan tevreden te zijn met het bedrijfsresultaat tegenover 55% aan het einde van het vorige kwartaal.

Over het verwachte bedrijfsresultaat voor het tweede kwartaal van 2023 is men positiever dan in het voorgaande halfjaar. 29% geeft aan

Het saldo van bedrijven dat het volgende kwartaal een beter en slechter resultaat verwacht

een beter resultaat te verwachten terwijl 13% een slechter resultaat verwacht. Terwijl onder de las- en constructiebedrijven de helft van de respondenten een beter bedrijfsresultaat verwacht, is dat bij de verspaners slechts 17%. Het aandeel bedrijven dat aangeeft winst te maken, ligt op hetzelfde niveau als in de tweede helft van 2021. 65% van de bedrijven maakt winst terwijl 10% aangeeft verlies te maken. In heel 2022 lag de winstgevendheid op een hoger niveau. Van de aan de bouw toeleverende bedrijven geeft bijna 30% van de bedrijven aan verlies te maken.

Investerings machinepark

Op de vraag in welke mate de ondernemer het komende halfjaar verwacht te investeren in machines ten opzichte van het vorige halfjaar geeft 31% aan minder te zullen investeren, 54% evenveel en 15% verwacht meer te zullen investeren. Deze uitkomst (per saldo negatief 16%) komt overeen met de langjarige gemiddelde uitkomst op deze vraag. Onder de las- en constructiebedrijven zijn de meeste respondenten die aangeven minder verwachten te gaan investeren.